

Учітеся брати мои
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Своего не дурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЖАСОПИСЬ ДЛѢ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рѣкъ III.

Шамокінъ, Па. Четвергъ 28-го Падолиста 1895.

Число 38

Вѣдъ Редакціи.

Дуже часто полу аемо листы змѣсту такого, котрымъ треба авторамъ соромити ся. Мы терпеливо и систематично кидали ихъ до коша. Понеже лучились послѣдними днями случаѣ, що злѣбні люди написавши крайній дурницѣ, поважились подписати имя чоловіка честного, немаючого вѣчого вѣспѣльного зъ писемниками, заявляемо, що на будуче подобні листы передавати будемо людямъ покривдженымъ, щобъ они змогли судовою дорогою упомнутись за надуживане своего имени.

Редакція.

СПРАВЫ СОЮЗА.

Преступили слѣдуючі нові члѣны:

AUDENRIED, PA.

Число въ гол. книгѣ:

1. Судикъ Андрей 267
- HAZLE BROOK, PA.
2. Вербя Иванъ 268
- MT. CARMEL, PA.
3. Маслей Теодоръ 268
4. Гербутъ Семанъ 269
5. Белеканчъ Илько 270
- SHAMOKIN, PA.
6. Поселянъ Юрій
7. Пенухъ Діонизій
- FREEELAND, PA.
8. Супердакъ Андрей 269
- Члѣны Братства св. О.
- Никѣлая въ Centralia, Pa.
9. Гаранъ Михаилъ 270
10. Лазоръ Иванъ 271
11. Демнякъ Федоръ 271
12. Баситла Иванъ 272
13. Ференцъ Григорій 272
14. Гомулка Гаврилъ 273
15. Сафко Иванъ 273
16. Писарчикъ Семанъ 274
17. Лѣптакъ Марко 274

Просимо нашихъ П. Т. членѣвъ, щобъ вырѣшвали залеглы вкладки мѣсячній мѣсяци Грудни, понеже мы хотѣли бы на пѣврѣчній конвенціи подати докладный, пѣврѣчній, касовый выказъ, нашего товариства.

Иванъ Глова

предѣдатель.

Несторъ Дмитровъ

секретарь.

Шамокінъ 28. Падолиста

Черезъ нашу байдужность мы ще позаду.

Конецъ.

Въ попереднѣмъ числѣ вказали мы, якою дорогою треба поступати нашимъ старшимъ людямъ, що приходять до Америки и хотѣть користати зъ правъ американскихъ; вказались мы ясно, яку вагу мають ті папери въ Америцѣ и що они значать для старого краю. Се було сказано для тыхъ людей, що по 20 роцѣ житя приходять до Америки. Инакше рѣчь має ся съ тымъ людьми, що приходятъ ту передъ 18 рокомъ житя. А богато нашихъ молодыхъ хлопцѣвъ зайшло до Америки и попрацювавши кѣлька лѣтъ, захочуе ся имъ вернути до краю зъ рѣзкихъ причинъ. Неразъ старый батько кличе на грунтъ сына, неразъ хтѣвъ хлопцѣ оженити ся въ старѣмъ краю и вернути зъ жѣвкою назадъ до Америки, а часто то зъ дурноты купити шифарту тай заѣде на родне смѣте, щобъ показати ся камратамъ: ось то я панъ. А теки на другій день приходитъ жандармъ, закуе нашего пана и запровадить до староства. Тамъ замкнутъ перше до арешту, а вѣдтакъ уберуть въ мундуръ войсковый и товчуть нимъ чѣтыри роки въ войску. Бѣдный нашъ панокъ нарѣкае, плаче, тай таки выслужитъ своему Найяснѣйшому Панови чѣтыри роки — а якъ только скине мундуръ — то гайда до Америки и вже десятому заказуе вертати до краю. Чижь то разумъ? Чижь не жалъ тыхъ чѣтырохъ лѣтъ такъ марно страченныхъ? Чижь не жалъ тыхъ долѣровъ, такъ тяжко зароблѣныхъ? Чижь не жалъ той скоры; надъ котрою и дурный рап каргалъ згнушавъ ся немилосердно? Тажь ты чоловіче ту панъ, вѣльный чоловікъ, нѣхто не смѣе тобѣ злого слова сказати. Поощожь пхати ся силомѣ въ неволю, по що лѣзти добровѣльно въ бѣду, въ нужду? Колижь того всего

не булобъ потрібно, якбы ты мавъ разумъ, якбы ты запытавъ ся розумного и честного чоловіка, якъ тобѣ робити, щобъ було тобѣ добре. Та на то ты читаешъ газету, щобъ ты довѣдавъ ся зъ ней всего мудрого и пожиточного. Одже роскажемо тобѣ, а ты чоловіче добре читай и мотай собѣ на вусъ. Якъ прійдешъ до Америки, а не маєшь еще 18 лѣтъ, то не потребуешъ чекати, ажъ 5 лѣтъ, бо тобѣ вѣдъ разу належать ся цѣлы амер. папери, котры роблять зъ тебе вѣдразу обывателя американской землѣ. Але мусишь зайти по ті папери зъ чоловікомъ, котрый-бы за тебе посвѣдчивъ. Якъ маєшь вже ті папери, можешъ спокѣйно собѣ сидѣти, працювати — маєшь такой самы права, якъ кождый родовитый Американецъ, але до краю не вертай, най ты Богъ боронитъ, бо вхоплять до войска и фрайтеръ буде бити по за уха вѣльного амер. обывателя. Якъ хочешъ вернути до краю, якъ ты такъ вже дуже кортишь — то выпиши ся зъ громады такой самой дорожкою, якъ то мы въ попереднѣмъ числѣ вказували, а тогды ты обыватель американскій, будешъ мѣгъ собѣ спокѣйнененько сидѣти на грунтѣ. — Правда на войта, анъ на радного не будешъ выбранный, але и въ войску не будешъ служити. А якъ яка кривда тобѣ стане ся, то вже конзулъ американскій въ Вѣднѣ оборонитъ тебе певно лѣпше, якъ староста, або який тамъ другій панокъ. Такъ стоять рѣчи коротко зъ американскими паперами.

А теперъ бы ще кѣлька словъ загально. До недавна була Америка приѣзжичемъ всякихъ народѣвъ. Теперъ зачинають ся вже инші часы. Народу наплыло и размножило ся подостаткомъ, такъ, що не задѣво буде больше рукъ, якъ працѣ, а машины, котры въ Америцѣ суть найлѣпшы на цѣлыи свѣтъ, заступлять мѣлоны рукъ людскихъ. Рядъ американскій знае то дуже добре, дивитъ ся, мѣркуе и каже: треба намъ

такъ запорядити, щобъ колись наплі обывателѣ мали хлѣбъ, бо вѣнь имъ правно належить ся и починае по воли дѣлати о долю обывателѣвъ. Недавно въ Harrisburg-у (столиця Пенсильвеніи) вышло право, що только обывателѣ могутъ достати роботу по фабрикахъ державныхъ и всѣхъ державныхъ работахъ.

Се першій крокъ — а дальше поїде ще щось нового. Дѣждемо ся такихъ часѣвъ, що неададутъ нѣгде работы чужимъ подданнымъ. А тогды ты Русине, що зробишь? Будешъ плакати, нарѣкати, скажешъ, що всѣ напосѣли ся на твою долю; всѣ будутъ виноваты, только не ты. Возьмешь байдужный Русине торбу и кій — тай поїдешъ на скаргу до своего Найяснѣйшого Пана въ Вѣднѣ, або до „татунця“ Баденього!

Взаимность Славянська.

(Конецъ).

Вызначну ролю надъ спѣдванѣе займають въ Америцѣ Словаки. Народъ словацкій пригнетенный, здушеный, упослѣженный Мадрирами въ Австріи — въ Америцѣ проявивъ столько силы житевой, якъ може нѣодень другій народъ славянскій. Великій числомъ и добре zorganizованный товариства, часописи навѣтъ добре взглядно редактованы, организации экономичны въ родѣ народныхъ банкѣвъ и др. се чинники, що запоручають будучность Словакамъ на вѣльной землѣ. Чому приписати той скорый взрѣстъ организации Словаковъ? Головну ролю водограла въ ихъ житю свѣтская интеллигенція, котра масово наплыла въ Америку. Они зумѣли стягнути въ свою организацию и насъ Русинѣвъ тай грѣшми нашими покляли подвалныи сильный подъ свою организацию. Чижь-бы ихъ за се винувати? Нѣ, розумного не вынуетъ — а зъ дурного вымѣкуютъ ся. Якъ всѣ народности въ початкахъ своего національного розвою, такъ и Словаки грѣшать вузкоглядностью національ-

ною и нетерпимостью взглядомъ другихъ, хотѣбы и братнихъ народностей. Про братню лучность зъ другими Славянами имъ, або байдуже, або не дозрѣли ще на столько политично, щобъ могла та идея воплотити ся въ ихъ мозгу.

Лишають ся ще намъ подъ розвагу Малоросы. Навѣтъ годъ продумати вѣдъ чого повести мову про насъ бѣдныхъ — а така велика сила насъ въ Америцѣ. Понадъ 200.000 Русинѣвъ зъ Галичины и Угорской Руси. Здае ся, що у насъ вже вроджена байдужность, бракъ инициативы, бракъ предприемчивости. На двѣ сотки тысячъ всего на всего два товариства „Союзъ“ и „Соединеніе“ зъ дуже вузенькими рамками дѣлани. Товариства братной помочи на случай смерти разомъ числять не больше якъ три тысячы членѣвъ. Всего на всего двѣ часописи „Свобода“ и „Амер. Русскій Вѣстникъ“, що выходятъ разъ въ тыждень. Дѣжь подѣлились тоты прочы тысячы нашихъ братѣвъ? Они, або сидятъ спокѣйно по словенскихъ „Еднотахъ“, або сидятъ по печакъ и свѣта божого не видятъ, або наставили ся вертати до краю. Причины нашей хоробы, немочи народной лежать таки выключно въ насъ самихъ. Ту вже годъ винувати Москалѣвъ, Поляковъ, Мадярѣвъ, правительство; ту вже мы, и только мы самы винны. А винны мы для того, бо мы темны, и не можемо собѣ ясно справы здати зъ сего, що мы Русины для Русинѣвъ, тай винны мы и для того, що не було у насъ и нема людей, котры бы взяли проводъ и згорнули въ купу всѣхъ Русинѣвъ около певной, крѣпкой экономичной организации. А дальше винувати мы и тымъ, що зъ браку свѣдомости розумной работы, мы мовъ злѣбны дѣтвяки сваримо ся, интригуемо, поневѣраемо одини другихъ. Кобы се була сварка о засады, о идеи, о способѣ работы — га-

Продолжение со стороны первой.

раздъ — она причпналась бы до розясненя не одного пытаня. Але се звычайный штубацкый лайки, се гудки приваты, котры однакъ, найбольше точать и роскладать организмъ народный.

До другихъ славянскихъ народностей мы водносимось байдужно, если не зъ упреждаемъ, або зъ ненавистію. Колибъ однакъ усѣ Славянскій народности зрѣло розважили вагу пытаня братной взаимности, колибъ усѣ Славяне въ Америкѣ схотѣли всесторонно розбѣрати пытане славянске въ Америкѣ, оно выйшло-бы зъ того не мало дѣло. На грунтѣ вольной державы Сполученыхъ Становъ, де водпадае пытане сотвореня самостойной державы, моглибъ всѣ Славяне вполнѣнны змаганіями сотворити могучу силу; моглибъ сотворити державу въ державѣ на основахъ федераціи, котра-бы могла мати навѣтъ певный впливъ на машинерію державну Спол. Державъ. До оуспѣху той идеи потреба праць десяти лѣтъ, потреба широй волѣ и охоты, а способности у славянскихъ народовъ певно знайдуть ся.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Даймо познати ся свѣту, що мы є?

Конецъ.

Такъ якъ той сиротинскій опѣкунъ нерадъ тому, щобъ спроти доведальсь о скѣлкости имъ липенного маекту, о опѣкунчой господацѣ — а ще бѣльше нерадъ, щобъ сиротата скоро достали до повности своихъ лѣтъ и сами стали господарити на своимъ — такъ само нашъ братъ Славяне нерадъ тому, щобъ Русинъ прозрѣвъ, де-чого навчивъ ся, горнувъ ся до своего и своимъ дорожувъ, о свое добавъ, але щобъ бувъ покорнымъ телаткомъ, слухнянымъ рабомъ, темненькимъ, скоренькимъ на услуги другимъ але не собѣ, на хосенъ ничимъ, только не своему народу, ницѣвъ своимъ такъ физичный якъ душевный силы во славу другимъ, а не своимъ. Се и до нынѣ дѣеть ся и водить ся въ старомъ краю и те саме за провадити хочуть и тутъ, нашъ недобре намъ желаный побратимъ.

Русины!

Встаньмо вже разъ зъ ложа дрѣмоты и забудя и не наръкаймо на якусь тамъ выдуману потами долю — але вдармо ся въ груди съ ширымъ жалемъ за минувшу байдужность и забываемо: що мы собѣ власна доля. Каждый зъ насъ есть майстромъ власного чиста! Хочемо, щобъ насъ свѣтъ и люде знали и насъ нашимъ славнымъ именемъ звали,

то не встыдаймо ся звати себе самыхъ Русинами а не якимись тамъ „руснаками“, греко и римо-католиками. Се не есть народна назва, але религійно-народна.

Дорожымъ народною назвою якъ и другий народности и не встыдаймо ся своей мовы и не вкрываймо чужимъ именемъ и не берѣмъ ся калѣчити чужою мовою, цураючись своимъ родси. Сли запытае тебе брате американецъ: какой ты народности, то водповѣдай: I am russian; наколи поспытае: какой ты вѣроисповѣданія, то скажи: „russian catholic“. Наколи скаже тобѣ хто-небудь изъ братовъ Славянъ: „rusnak“, то твоимъ обовязкомъ есть темного просвѣтити и объяснени, що мѣжь славянскими народами нѣ „rusnak“ нѣ „rusinskij lud“ не истнуе — лишень Русинъ, рускій народъ, руска земля, руска мова и т. д.

Тутъ але въ Америкѣ наилучше, найдокладнѣйше, найвыразнѣйше виширь и вздовшы дамо познати ся свѣту тымъ, наколи каждый Русинъ вишиеть ся до „Народного Руского Союза“, наколи будемо мати побольшену напу газету „Свободу“, наколи станемо щедро давати каждый по доллару на „Народный Рускій Домъ“ и выставимо его на диво веѣмъ; наколи, конецъ концемъ, получимъ нашъ силы въ одно и тѣмъ вполнѣнными силами станемо працковати коло просвѣты, поступу, цивилизаціи нашего руского народа. Тодѣ, хотябы найзавѣтѣйшій ворогъ назве насъ по имени нашомъ родномъ и назвою, славною въ исторіи и мимоволѣ признаеть, що рускій народъ тутъ въ Америкѣ не лишень прозябае, але живе, живе своимъ житемъ, двигаеь во власныхъ силахъ, свѣдомый славной историчной бувальщины, зъ непохатною въ свободныхъ грудахъ надѣєю на красцу будучность, — будучность свѣжу и полную славы, котра голоснымъ гомономъ водобеть ся о розлогий береги атлантика, а той подастъ дальше веселу звѣстку у край побориваемыхъ неодолимыхъ справунковъ Владимира и смѣлыхъ сыновъ розлогихъ степовъ. Тодѣ каждый намъ признаеть: що наша руска честь и слава народна и тутъ въ Америкѣ не выре не поляже, не поляже а роскаже, що дѣялось въ свѣтѣ, чія кривда чія правда и чія мы дѣти.

Гр. Гр.

Соймъ товариства литовского водбувъ ся 12 и 13 с. м. въ Шенандоу. Предсѣдатель кс. І. Жилиньскій зъ Mt. Carmel, Pa. отворивъ соймъ слѣдуючою промо-

вою: „Нынѣ зѣбралисьмо ся вже на X. соймъ нашего товариства. Десять лѣтъ минуло, якъ на Литвѣ, а ровночасно и ту въ Америкѣ, почавъ ся на добре рухъ народный литевскій. И хтожь не признаеть, що черезъ тыхъ 10 лѣтъ, якъ тамъ, такъ и ту, Литвины не зробили величезного поступу?“

Передъ 10. роками мы не мали въ Америкѣ нѣчого: не було литевскихъ церковь, не було шкѣлъ, не було часописей, не було Товариства. Нынѣ числимо вже понадъ 35 литевскихъ парафій. Нынѣ маемо въ Америкѣ 5 литевскихъ часописей, кѣлька парохіальныхъ шкѣлъ, а передовѣсьмъ маемо того литевского духа, котрый дае намъ свѣдомость, що есмо Литвинами. Сусѣды не можуть намъ того заперечити и не заперечать, признаючи намъ право истнованя народного.

Литва американська поднеслась въ такъ короткомъ часѣ незвычайно, такъ, якъ подносилась и росла за часѣвъ Гедимѣновъ, Ольгирдовъ и Витовдовъ, котрыхъ имена носятъ нашъ Братства. — Однакъ памятаймо — говоривъ дальше предсѣдатель — що той блескъ нашъ и той надто скорый взрѣстъ бувъ кѣлись причиною упадку старой Литвы, бо спиноувавъ внутрѣнний взрѣстъ, а недостатокъ его згубивъ Литву.

Мы при нынѣшномъ скоромъ взрѣстѣ нашего патриотизму повинны выстерѣгатись, щобъ не грѣшити грѣхами нашихъ батьковъ; а коли признано намъ нашъ права и водрубность народну, выстерѣгаймо ся горячкѣвости, щобъ та горячкѣвость не перейшла въ гудкий фанатизмъ, котрый може насъ забити — а радше стараймо ся цѣлою силою о розвой внутрѣнний.

Водтакъ слѣдувавъ выбѣръ предсѣдателя на часъ сойму и секретарѣвъ; справозданя: секретаря и касіера. Соймъ тревавъ два дни, дискусія велась спокѣйно и объ-ективно, а головну увагу заняли змѣны въ статутахъ Товариства. Мѣжь инними ухвалями, належить поднести одну важну ухвалу, а се выдаване власной часописи Товариства, котра съ початку мае выходити разъ въ мѣсяць, а водтакъ и частѣйше. Буде се мѣсячникъ литерацно-супольно политичный подѣ редакцію предсѣдателя Товариства.

Ухвалено такожъ выслати петицію до цара, чтобы Литвинамъ въ Россіи вѣльно было друковати книжки латинскими буквами. До выдѣлу выбрано: предсѣд. Кс. І. Жилиньскій, зъ Mt. Carmel, мѣстопр. Г. Ольпиньскій зъ Cleveland, касіеръ І. Милевскій зъ Ма-

hapanoy City, бібліотекаръ Кс. А. Бурба зъ Plymouth.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Смерть въ огни.

Въ среду лучивъ ся у Вѣдни страшный выпадокъ. Одинадцятилѣтна донечка служницѣ Зальцингеръ, хотячи просушити облите спиритусомъ убранье своего дволѣтного братчика, подпала сѣрникомъ. Поломѣвъ въ одній хвилѣ обняла цѣлу дитяту и она погвѣла страшною смертію въ огни. Дѣвчина втѣкла зо страху зъ дому и досище не вернула.

У Львовѣ водбуло ся 15. с. м. всенародне вѣче скликане представителями вѣсхъ партій, кромѣ фракціи Барвѣньского, котрой Бадені наказавъ не обзывати ся. Вѣче скликали Русины, щобъ голосно запротестовати противъ нечуванныхъ надужить, якій водбули ся при сегорѣчныхъ выборахъ. Про ходъ нарадъ еще нынѣ не знаемо — на другій разъ подамо короткій змѣстъ нарадъ на вѣчу.

Посолъ Ю. Романчукъ.

выголосивъ въ вѣденскомъ парламентѣ строго оппозиційну промову противъ новому правительству на которого чолѣ стоитъ нынѣ бутный шляхтичъ польскій Каз. Бадені. Зъ рѣжныхъ сторѣнь Галицкомъ Руси посыпались телеграммы и письма признаня съ подякою для п. Романчука за его смѣлый крокъ. И справдѣ, якъ на Русина була се водважна бесѣда. Здае ся, що парламентъ вѣденскій еще не чувъ зъ устъ Русина такъ острыхъ словъ.

Паломники рускій, що ѣздили до Риму за нагоды 300 лѣтного ювілею уніа повернули вже домовъ. Мѣжь паломниками читаемо имена двоухъ пословъ: Барвѣньского и Вахнянина. Высока політика!

Пишуть газеты, що Митрополитъ Сембратовичъ достане певно кардинальскій капелюхъ. Мы цѣкавы, чи подношено въ Римъ справы амер. руской церкви?

Одна несподѣванка, котра приключилась нашимъ паломникамъ въ дорожѣ, именно: въ Пантафель подыбали нашихъ путниковъ эмигранты до Бразиліи, котры гинуть зъ голоду, бо корабель до Бразиліи водходитъ, ажъ въ цвѣтні. Справдѣ достали они якусь милостыню водѣ нашихъ достоянниковъ, але се нѣчто имъ не поможетъ. Кѣмъ такъ нашъ путникъ бул въ Галичинѣ зѣбрали тѣ въ грошъ, що выдали на подорожъ и долучили до сего петровый грошъ, тай запомогли бѣдаковъ — була-бы певно больша користь, якъ ѣзда до Риму. Тай св. Отець певно бувъ похваливъ той крокъ милосердія христіаньского.

Наша газета выходитъ щѣтъжды въ Четверъ.

Entered the post office at Shamokin, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза“ найпосылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретаря подѣ адресою.

Rev. Nestor Dmytriw
Mt. Carmel, Pa.
P. O. Box. 599.

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
Рускій Реставраторъ

—и—

ГОТЕЛЬНОЧІЙ
248

PEARL STR.

SHAMOKIN, PA.
Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, брате!
— А куда такъ спѣшаешь?
— До Талпаша, брате!

— Что за Талпашъ? Звѣдки охъ?
— Дѣжъ крамѣ нашъ милый
— У него всѣ руския
— Подѣриваютъ силы...

— Что за брында а пиво тамъ!
— Обходитъ ся файно!
— Обслуже якъ братамъ!
— Заньо надвычайно!

ДЖОНЪ БРОВНЪ

Першій борець за вызволя Американо-скіх невольників.

Копець.

Посля того, якъ выголо-сили смертний присудъ, Джонъ Бровнъ сказавъ:

— Сподѣваю ся, що судъ признає силу божого зако-ну. Тутъ лежить книга, котру цѣлуютъ ти, що при-сягають. Книга ся — еван-геліє. Въ нѣй сказано, що я повиненъ робити зъ дру-гими такъ, якъ хотѣвъ бы, щобъ робили зо мною. Она учитъ такожъ, що менѣ оль-мѣрено буде саме такою мѣрою, якою я мѣряю. Я силкувався робити такъ, якъ въ сѣй книжѣ сказано. Богъ не знає облудництва и менѣ здає ся, що роблю-чи, якъ я робивъ завсѣгда, боронячи нехтуемыхъ всѣ-ма убогихъ, а не злочин-ство робивъ, але боронивъ правду.

Судѣ спытали ся далѣ, чимъ онъ зможе оправдати свой учинокъ.

— Вы самі робите проти законѣвъ божихъ и люд-скихъ. Я вставъ боронити убогихъ и безсильныхъ проти гнетучои ихъ системы не-вольничества. Ся идея пра-вила всѣмъ моимъ жителямъ и сюды притѣвъ мене му-ченицкій крикъ пригнѣ-ченыхъ.

Кару одложили на по-зѣйше, щобъ Джонъ Бровнъ могъ згонтити ся одъ ранъ. Сподѣвали ся, що губерна-торъ виргинскій зменшити кару. Але мѣжъ аболіціо-нистами и панами почала ся уперта спѣрка. Аболі-ціонисты почали друкувати горячі промовы, просла-вляючи и боронячи старого Канзаского борца за на-родню волю. Они погрожа-ли, що зъ миллицею пов-ночныхъ ставѣвъ вырвуть Бровна зъ кайданѣвъ, на-вѣтъ зъ шибеницѣ. Полуд-неве панство галисувало и казало, що коли только губернаторъ зменшити ка-ру, те се значить, что онъ злякавъ ся погрозъ одъ аболіціонистѣвъ, и тог-дѣ онѣ, паны, скинуть его геть зъ уряду. Викторъ Гуго листомъ просивъ аме-риканскую республику за Бровна, благовѣ еѣ не по-пустити, щобъ однѣя статъ ганьбивъ всѣ инші, щобъ „Вашингтонъ убивъ Спар-тана“. Але даремне! 2 Сту-дня 1859 року въ Чарль-стовнѣ приготували шибени-цю. Цѣле мѣсто надов-нилося войскомъ, зобра-нымъ для сего wypadку зъ всѣхъ краѣвъ зъ полуно-чныхъ станѣвъ. Джонъ Бровнъ зойшовъ на шибени-цю. Катъ надѣвъ петлю, оддыхнувъ ослѣвъ. Тѣло конвульсійно стремнулось, потѣмъ безживно обвисло. Велика душа покинула зем-лю. Другого дня повѣсили

остатныхъ сѣмохъ повстан-цѣвъ, захопленихъ у купѣ зъ Бровномъ.

Зъ всѣхъ сынѣвъ Бровно-выхъ зѣоставъ ся живий только одинъ, що утѣкъ зъ Гарперсферри. Бровнове тѣ-ло одослали родинѣ, котра его поховала зъ честию.

Тутъ лучивъ ся вартый уваги випадокъ. Мѣжъ ин-шими, Бровна забавлявъ провозажити на шибеницю Вильке Бутъ. Онъ болше одъ другихъ ображавъ и ганьбивъ мученика. Минувъ часть и сей самый Вильке Бутъ убивъ президента Лин-кольна. Джонъ Бровнъ бувъ першою, а президентъ Лин-кольнъ останнею жертвою за велике дѣло. Злочин-ствомъ почала ся война за вызволя невольниковъ, злочин-ствомъ и скончила ся.

И въ розмовахъ, въ ли-стахъ, и въ учинкахъ Бровнъ бувъ однаково простый, щирый и честный. У всѣмъ его житю не можна одшу-кати и одной рисы егоистич-ныхъ замѣровъ. Онъ мавъ незломну вѣру въ те, що онъ справдѣ призначенный десятии тои меты, яку по-ставивъ собѣ въ своѣмъ житю. Онъ просто ишовъ — у него не було „зерна неправды за собою“.

Замѣры его не справили ся — самъ онъ не досягъ своей меты, не бачивъ на своей очи святой годины вызволя невольниковъ. Але чинъ его мавъ велику вагу. Се було перше призна-ване права одному чловѣ-кови надъ другимъ, перше повстанє проти уряду, що підтримувавъ се право. По-становы республканьскои партіи въ повночныхъ ста-тахъ просто орекли знище-не невольничества на полудни закономъ, вышпимъ одъ всѣхъ конституцій рѣжныхъ статей, и Бровнъ першій поднявъ бити ся за сю идею. Всѣ ваганы и неваж-ливѣсть зняли иосля сего чину. Патріоты и прихиль-ники до народнои воли побачили теперь, що треба ставати до зброѣ, що инак-ше вѣчого не можна робити. Отъ чимъ важный чинъ Джона Бровна, що поста-вивъ его поручъ зъ неми-рущими борцами за волю: Леонидомъ, Маккавейми, Теллемъ, Винкельридомъ, Валласомъ, Гоферомъ, Мар-комъ Воцарисомъ.

Найже до вѣку и лишитъ ся немирущимъ спогадъ про велику душу борца-мученика. Во коли наставъ той часъ, що

Одпочили невольники
Утомлені руки
И катина одпочили
Кайданамъ тутъ —

то хто-жъ болше надъ всѣхъ жертвувавъ за те, щобъ прійшовъ сей часъ, якъ не Джонъ Бровнъ!

Поворотъ майнера на ро-дну.

I.

Уже пятый рокъ минас
Якъ въ подземномъ долѣ
Все працюю, рукъ не чую
Зъ лямкою на чолѣ.

Хвала я за се Господевъ!
Що ще не катина...
Верну въ село свое родне,
Де прожину вѣки.

Розпрацѣвъ ся Иванъ Дуда
Стъ своимъ босани.
На „одъздѣ“ выкивъ чарку
Изъ товаришамъ.

Хотѣ море мовъ те поле
Все було рожене —
Иванъ на шифъ все нарисавъ,
Що йшовъ помаленьки.

Ему хтѣлось мати крила
Орломъ полетѣти,
Щобъ зъ живихъ привитатисъ
Уцѣловати дѣти.

Здавало ся, що рокъ йде
Иванъ черезъ море.
Нѣтъ на власни уарѣвъ очи
Свои родни горы.

Тутъ упавъ онъ на колѣна
Богу помолити ся,
Що на концѣ до краини
Роднои добити ся.

По Горлиныхъ розлинувъ ся
По жидкахъ знайомахъ;
Подарункѣвъ накупивъ онъ —
Взявъ горшки въ Шляху.

Щобъ у хату не ввойти
Зъ голыми руками,
Щобъ привитати жинку, дѣти
Та стареньку маму.

Купивъ дѣтямъ чоботы,
Жинѣ кожунину,
Мажъ вина найлучшого
Здорову флашчину.

Усе тое взявъ на плечи
Й шѣ зъ Америки.
Несе Иванъ, не питає,
Що тагаръ великій.

Хотъ подъ гору му дорога —
Не знала на втому.
Кѣмъ швидше — онъ думає
Зупинитисъ (въ дому)...

II.

Въ нашихъ горахъ саме тодѣ
Пало вже весноу.
Горскій потѣкъ котивъ води
Доломъ долиноу.

А алиця зъ смерекѣвъ
Въ зеленѣ приростались,
Играючи съ гѣлыми вѣтромъ
Весело шумѣли.

И травни-муравля
При горской дорожѣ
Прозабала, начѣвъ знала,
Що вже по морѣвъ.

Нашъ-же путникъ зъ Америки
Стъ туманомъ на плечи,
Линявъ горби и потоки
Тутъ чулъ ся онъ легчѣ.

И здавалось, що на ново
На сей свѣтъ родивъ ся.
Онъ побѣтремъ роднымъ дихавъ
Зъ потоку наплѣвъ ся.

Самъ до себе онъ и каже:
„Перескожу гору,
Щобъ бити въ сѣлѣ родномъ
Ще а-дѣи ушпору.“

Во я Великденъ за плечима —
Треба злагодитисъ,
Щобъ „свѣченымъ“ зъ родиноу
Хотъ разъ подлѣтитисъ.

„Христѣсь воскресъ“, щобъ у церквѣ
Хорожъ заспѣвати...
Ахъ! Боже мой! Боже милый!
Кѣмъ скорше до хаты...

Хто де знавѣтъ въ своемъ житю
Отъ родныхъ розлуки,
Тѣмъ не пойме, якъ въ души
Тернить странии муки,

Вертаючи изъ чужини
До родной хатини.
До катини, до родины,
До вѣрной дружины.

Бѣду друзду родной землѣ
Цѣлувати хотѣсь,
Сестру братѣвъ изъ деревни,
Бачати слези очи...

Тяжка тутъ за родными
Шѣла у той хатѣ,
Де на свѣтъ сей насъ родила
Страдальна мати.

III.

Сонце уже изъ полудни
Перебѣга горы,
А нашъ путникъ йде на впрестѣвъ
Черезъ яруги боръ.

Черезъ потоки каменисты,
Чѣше мановцями:
Сму знани всѣ дороги.
Якъ ходивъ зъ овцями.

На послѣдний горѣкъ выйшовъ,
Що надъ сѣлоу має —
А на горѣ крестъ дубовый,
Иванъ тутъ кланяє.

И молитву ширю моливъ
Тихими словами:
„Христѣ Спасе за насъ вмершій
Ты милосердѣ зъ нами!“

„Слава Тѣбѣ Христѣ Боже!
За даръ прѣвѣлий.
Що швидко въ край вернутъ ся,
Зъ той Америки.“

„Во глубинѣ земли копають,
Переплавають моря —
И кѣде таки не знають
Нѣшого гора.“

„Неразъ скала углинная
Трескала на двое,
Многихъ збила — но я живий
Живий въ нѣмъ Твое!“

„Твоя рука о Иисусе!
Мене хоронила.
Чимъ я Тѣбѣ отдачу ся
Всемогутня силою!“

„Прійми мѣсѣ збоге сердце
Журѣю сповити!
Та дай же ми ще на пороги
Батьковскій ступити.“

Встає Иванъ изъ подъ креста —
Помолившись Богу,
Тай вже видѣти ту до села
Близеньку дорогу.

Та подумавъ сѣромаха
Зоткнувши тяженько:
Кѣмъ то въ дома мои знають?
Що я такъ близенько!

Тѣмъ влетѣли на сей горѣкъ
Мене повитати
И помоглибъ ти тумачки
До хаты забрати.

IV.

Ажъ тутъ въ сѣлѣ зазвонили
Сумно во всѣ двори,
Во каже голосъ смертъ изъ села
На другій свѣтъ гонѣ.

— „Въ сѣлѣ мерлець“ — каже Иванъ,
„Най же скончаєсь!“
Та „Отецъ нашъ“ шепче съ тиха
Въ село швидкоиде.

Уже входитъ у ворота,
Тумачки скидає —
А тутъ плачъ, зойкъ, изъ свѣтлицѣ
Черезъ окна лунає.

„Що се таке?“ — Дуда пита
Одной молодичѣ.
— „Жинка Дудѣ днеска вмерла
А онъ въ Америцѣ.“

Иванъ Дуда збожеволѣвъ,
У хату впадає
И злиний трупъ своей жини,
Слезамъ вымыває.

Та ставъ бѣлый мовъ та стѣна
За сердце вкочивъ ся.
Бѣло жини на доложку
Трупомъ поваливъ ся...

Въ живний Четвергъ изъ полудни
Двохъ мерцѣвъ ковали,
И Марисъ и Ивана
Въ одну яму кланя...

На Великденъ зъ села дѣти
Грѣлись крапачками.
Только двое Ивановыхъ
Вымывались слезами.

Бѣло гробу нѣи стояли
Въ новихъ чоботкахъ.
Та що съ того? — коли они
Брѣгомъ свѣтотѣ?...
Гр. Гр.

НОВИНКИ.

— Нью Йорку застрейко-вали ковалѣ, котри працю-вали при новихъ 20 будин-кахъ, покинуло роботу. Стрейкъ певно розширять ся, если не будуть увзгля-дненіи жадаия работниковъ и рахують на 12.000 работ-никовъ, що готови прилу-чнитисъ до страйку. На слу-чай упору майстровъ ма-ють застрейковати всѣ про-чій работники, заняті при другихъ будовляхъ, а есть ихъ около 60.000. Стрейку-

ючій домагають ся платити послѣ скалѣ унійнои и 8. годинной працѣ.

Теперѣшнѣ непорозумѣне помѣжъ работниками и ка-питалѣстами дѣтує ся водѣ 5 лѣтъ.

— Въ Вѣднѣ починають ся великій розрухи. Гр. Ваденъ думавъ, що вѣтъ въ Гали-чинѣ и почавъ рядити „желѣзною рукою“, але патрафивъ на „желѣзну волю“. Непотверждено на президента Вѣднѣ Др. Люс-гера выкликали помѣжъ на-селенемъ велике обурење. Раднѣ выбрали опять Люс-гера, а комисаръ правитель-ственный розвязавъ раду. Що далѣше буде, покаже ся; здає ся, що будучность Ваденского не довга. — Анте-симиты вѣденскій не така худоба, якъ мешканцѣвъ Галичины!

— Нынѣ водбуває ся тор-жественне посвященє пер-кви въ Lansford, Pa. де есть парохомъ О. Гавр. Мартякъ. О. Констанковичъ зъ Шамокинѣвъ выѣхавъ на се торжество, а О. Н. Дмит-ровъ вразѣ зъ своимъ обо-ма Братствами (около 100 народу) прибувъ такожъ на посвященє святынь.

Поляки думаютъ надъ Еми-граційнымъ Домомъ.

Появилась водозва под-писана чотырма польскими ксьондзами, котра вызває загаль Поляковъ до чинно-го исповѣдѣ въ такъ важной и пекучей справѣ. Двохъ зъ тыхъ ксьондзовъ именно: Грамлевичъ зъ Nap-ticoke и Кльоновскій зъ Wilkes Barre вже були дав-нѣйше навѣтъ впровадили въ жите ту важну шсти-туцію, однакъ загляки апатіи загалу Поляковъ не могъ Домъ емиграційный удержатисъ. Головна нара-да въ той справѣ водбулась вчера въ Nanticoke и мы зъ нетерпеливостію чекаемо на публикацію въ газетахъ, якою найкоротшою доро-гою схотѣтъ брати Поляки довершити задумане дѣло.

— Закуплена тамтого тыжня власность громады Шамокинскон подѣ будову церкви, плебаніи и школы представляє ся дуже хоро-шо. Айришѣ, що заразы напротивъ мають свою цер-ковъ и плебанію завиднымъ окомъ глядѣть на красну власность рускон громады.

Торжественне посвященє церкви въ ELMIRA, N. Y., водбуде ся 1. Грудня с. р. на котре то свято всѣ дооколичный и мѣсцеві Брат-ства, якъ такожъ всѣхъ щирыхъ Русинѣвъ умышлено запрошує:

Рада церковна
въ Elmira, N. Y.

Ю. Щипчикъ и Г. Трохановскій.
46. Second Str.
MT. CARMEL, PA.
На цѣле мѣсто одна, оди-
сенька руска бучерня.
Мясо все свѣже и добре. —
Розвозять въ часъ и скоро.
Люде добрі, чижъ вѣчно
будемо вспомагати чужихъ?

LIASNOWICZ & FEINBERG
(Ляховичъ и Файнбергъ)
425 Shamokin str.
SHAMOKIN, PA.
**Польско-литевскій zegarmis-
тры и ювелеры.**

Стѣнны zegary дають на
выплатъ.

D. SALEY
136, Morris str.
JERSEY CITY N. J.

Продае книжки рускій:
МОЛТВОСЛОВЫ, БІБЛІЯ,
ЖИТЯСВЯТЫХЪ, всякій по-
пулярный научный брошу-
ры и другі рускы книжки.

JOSEPH WALLISCH
(Йосифъ Вальшъ)
212 Lincoln Str.
SHAMOKIN, PA.

Найлѣпшій, найсолід-
нѣйшій и наитаньшій
кравецъ на цѣле мѣсто.

Робить дуже ладно убрания по-
на, весѣля, недѣль, свята и на
будни дни. Хто разъ у него ку-
пить убрание, певно пѣкоти до
другого краѣя не зайде. бо такъ
полюбить его роботу, що и другому
ще порадиць зайти до него.

**Спробуйте краѣя, а не
пожалуете.**

JOHN GLOWA,
EXCELSIOR, PA.

Одинокій штормъ на
цѣлѣй Excelsior
Ивана Гловы.

Вже его непотребу-
емо захвалювати, бо
кождый не вѣдъ нинѣ
его знае, а хто еще
не знае, най зайде и
купить, а певно не
пожалуете.

H. ROHNHEIMER

South East Corner Sunbury and Shamokin Str.
SHAMOKIN, PA.

Наибольшій складъ на цѣле мѣсто прерѣж-
ного рода убрание такъ для старшихъ, якъ и для
дѣтей. Особливу увагу звертаемо на убрания
зимовы, котрыхъ велику скѣлькѣсть спровадивъ
сими днями зъ найпершихъ фабрикъ американ-
скихъ. Цѣны нечувано низькы, товары добры —
услуга чемна и ретельна.

Такожъ посылаетъ грошъ до старого краю,
дуже дешево и черезъ найлѣпшій банки.

Продае шіфкарты на найлѣпшій корабль и по-
дуже дешевыхъ цѣнахъ.

9 W. CENTER ST.
SHENANDOAN PA.

ФАБРИКАНЪ

Прапорѣвъ (фанъ)
Хоругѣвъ, Одзнакъ
Насѣвъ, Шапокъ для Братствъ

Фана для парады зъ най-
лѣпшого едвабу; чотыри и
пѣвъ черезъ шесть и пѣвъ
стѣль со вѣрма приборами
\$25, и 26.75

Прапоры большы зъ найлѣпшой мате-
риі по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пишѣть по цѣнники и по
пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.,
SHENANDOAN, Pa.

Dr. F. J. MEEK,
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
103 Shamokin, str.

Одинокій лѣкаръ, слабѣннѣ
на цѣле мѣсто. Лѣчить вся-
кій хоробы совѣстно и въ ко-
роткомъ часѣ. Особливо не-
зрѣланный лѣкаръ въ спра-
вахъ положничихъ. Гово-
рить по англійски, по руски
и по польски. Горячо пору-
чаемо сего знаменитого док-
тора, нашимъ Русинамъ.

**НАЙСТАРША, НАЙЛУЧ-
ША, НАЙСЛАВНѢЙША**
АПТИКА
есть безперечно

T. R. CLARKSON & CO.
Cor. Shamokin & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.

Всѣ докторы мѣжь котры-
ми и Д-ръ Миколайчикъ
шлють свои реценты и по-
ручаютъ вѣрмъ тую аптику,
де всѣ лѣки приготавлиють
ся совѣстно.

Dr. JOHN SZLUPAS,
Office: 421 Penn Ave
Telephone: 1613.
SCRANTON, PA.
АПТИКА СЛОВЕНСКА.

Лѣчить всякій хоробы въ ко-
роткомъ часѣ и успѣшно.
Поручаемо сего доброго лѣкаря нашимъ
братямъ Русинамъ.

THE LYNDBURST,
Shamokin Str.
РУСКА РЕСТАВРАЦІЯ.

Єфремъ Лучковецъ
Иванъ Сѣкора

Мають завсѣгда дуже
смачни на способъ краевый
прилаждени снѣданя, обѣды
и вечеріи, тепли и зимни
перекуски (lunch), пиво, го-
ривкѣ, вина, лѣкеры най-
лѣпшого гатунку.

Услуга пильна и солѣдна.
Памятайте на своихъ!

ЮЛІАНЪ КОПЫСТЯНСКІЙ
Гавріилъ Малинякъ

Гуртовный складъ
(Wholesale)

20 Market str.
SHAMOKIN, PA.

Мають завсѣгда на скла-
дѣ свѣже добре пиво въ
великихъ и малыхъ бочѣв-
кахъ зъ наилучшихъ брова-
ровъ, горѣвки (whiskey) и
лѣкеры найлѣпшого гатунку

**Братя! заставляйте у сво-
ихъ.**

O. MURDZA & BRO'S.
O. МУРДЗА и БРАТЪ.
46. Second str.
MT. CARMEL, PA.

Только оденъ рускій штормъ
на цѣле мѣсто. Всякій това-
ры найлѣпшого сорта.
Услуга точна. Конѣ, якъ
каты.

Купуйте люде у свого, иже часъ поки-
нути жидѣвъ.

РУСКІЙ КОМ. ШТОРЪ
727 Commerce str.
SHAMOKIN PA.

Манажеры:
Михаилъ Лабовскій
Михаилъ Колодѣй

Всяки товары найлѣпшого
сорта, дуже туні

**Родимці! не спомагайте же-
дѣвъ, але своихъ вратѣвъ!**

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПІЕМЦЯ ПОХО-
РОНОВЪ.

300

PEARL and MULBERRY str.
SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до
него.

PETRO SERAFIN
Петро Серафимъ
424 Shamokin Str.

Рускій готель.

Мае пиво, віску и всякій
другій здоровый напитокъ. Го-
тель чистенькій, услуга по-
радна, честна и солідна.

**Вже часъ покинути чужихъ,
а себе самыхъ подпомагати!**

LEADER & HAMILTON
напротивъ Рединского діла
SHAMOKIN, PA.

Великій складъ сукна най-
рожднороднѣйшого гатунку на
убраня такъ для женщинъ,
якъ и мужчинъ. — Котра
женщина хоче мати красну
сукню нехай выбераетъ собѣ
матерію у Лѣдра и Гамиль-
тона, а не пожалуете.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ

въ
ОЛИФАНТЪ ПА.

Пѣдъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты.

Есть се наилучше заосмо-
транный зѣ всѣхъ штормѣвъ
во всѣ потребный товары и
всякого рода по якъ наитаньшій цѣнѣ.

Каждый тамошный Русинъ
уважаючи себе правдивымъ
и цырымъ патріотомъ, най
спѣшить до своего руского
шторму. Особенно нашъ га-
здынѣ най йдутъ громодно!

Нащо Юськовъ, Шмультъ
помагати? Идѣть до своего.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лігайского діла
въ

Mt. Carmel, Pa.

Поручаетъ любымъ краѣя
свой добре заосмотранный
ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и пи-
гары наилучшого сорта.
Таный и выгѣднѣйшій нѣчлегъ

Снѣдане, обѣдъ и вечера
все свѣже, смачне и дешево.

Попробуйте

РУСКА ТОРГОВЛЯ

(Creek Store Company)

415 Shamokin Str.

въ **ШАМОКИНЪ ПА.**

Поручаетъ мѣсцевымъ Руси-
намъ и на околицю свой
богатый складъ всякого ро-
да викуталѣвъ и майнер-
скихъ знарядѣвъ.

Е тутъ мясо

И лопата,

Суть и скирнѣ

И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушенина.

Е чернушка,

Е петрушка.

M. ROTHSCHILD,
642 E. Sunbury Str.
SHAMOKIN, PA.

Великій складъ всякого
рода убрание, для старшихъ
и для дѣтей. Капелюхи,
шапки и всякій другій
рѣчи того рода въ найлѣп-
шій гатунку, въ низькихъ
цѣнахъ.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцѣ май, ближняго люби, церковь посѣщай, Свободу чатай,
Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ лютерію не грайте, только грѣшъ щадѣть
Братя! намъ треба „Народного Дому“, ану скинетесь по центови Се не забывайте! Буде зъ васъ.